

Glassværmere og møl i solbær og ribs

Ribsglassværmere og ribsbredvingemøl er blevet stigende insektproblemer i danske plantager med ribs og solbær. Det viser en overvågning fra sæsonen 2022

✍ Rasmus Madsen og
Hanne Lindhard Pedersen,
HortiAdvice,
rama@hortiadvise.dk

📷 Rasmus Madsen og
A. van Frankenhuyzen

Uidentificerbare skader på frugter og frugtbærende grene er et tiltagende problem i danske plantager med buskfrugt, hvor der nogle år kan opleves store udbyttetab. For at komme disse problemer til livs og lave en målrettet strategi blev der i sæsonen 2022 foretaget monitoring af udvalgte skadevoldere i solbær og ribs ved hjælp af feromonfælder.

Tre insektarter overvåget

Ribsbredvingemøl (*Lampronia capitella*), ribsglassværmer (*Synanthedon tipuliformis*) og spidemøl (*Euhyponomeutoides albithoracellus*) blev overvåget for at kortlægge, om nogle af disse arter volder skade i produktionen af dansk buskfrugt. Der blev opsat fælder den 23. maj i tre plantager med ribs og solbær forskellige steder på Sjælland – én fælde pr.

plantage og art. Fangsterne blev opgjort ugentligt indtil midt på sommeren, hvor de ikke længere flyver.

Resultater

På alle tre lokaliteter blev der fundet varierende forekomster af ribsbredvingemøl og ribsglassværmere, hvorimod der ikke blev fundet en eneste spidemøl. Fangsterne af ribsbredvingemøl var kun udbredt i slutningen af maj måned,

Ribsbredvingemøllen er en sommerfugl, brun med violette skæl og stærkt gule bånd. Hunnen lægger æg i umodne bær.

hvor fælder blev sat op. Efterfølgende kan vi se, at fælderne blev sat for sent op til flyvningen i 2022. Flyvningen af ribsbredvingemøl starter normalt sidst i maj på en varm dag med temperaturer over 20 grader.

Der blev fundet ribsglassværmere i stor mængde fra slutningen af maj til midten af juli. Samtidig med dette blev der observeret skader, som svarer til livscyklusen og symptomerne for begge arter. Derfor vurderes både ribsbredvingemøl og ribsglassværmer at udgøre en risiko for buskfrugtavlen i Danmark.

Ribsglassværmer

Der er i mange år ikke blevet talt meget om ribsglassværmere, men de er tilsyne-

Ribsglassværmeren er en sommerfugl med fire gule ringe på bagkroppen. Larverne borer sig ind i grenene, hvor de forpupper sig.

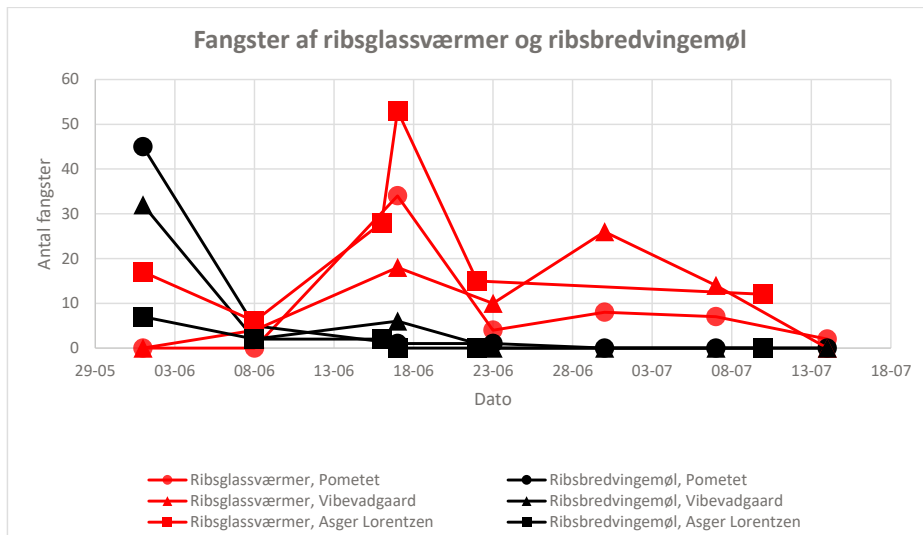
*Typisk symptom på skade fra ribsglassværmer, *Synanthedon tipuliformis*. Larver udhuler grene ved gnav, så grenene revner.*

Udhulet gren efter skade af ribsglassværmer.

Ribsbusk angrebet af ribsglassværmer. Larver inde i grenen er ansvarlige for, at grenen visner.

Figur 1. Antal voksne insekter fanget af henholdsvis ribsglassværmere og ribsbredvingemøl på tre danske lokaliteter med henholdsvis solbær og ribs i perioden 1. juni-15. juli 2022. Der var sat én fælde op pr. art i hver af de tre plantager. Som det ses af kurverne, startede flyvningen af ribsbredvingemøllet i 2022, før fælderne blev sat op.

ladende et tiltagende problem i produktionen af danske solbær og ribs, hvor de kan lave betydelig skade på frugtbærende grene.

Larverne borer sig ind i grenene, hvor de ernærer sig af marven og forpupper sig,

hvorved grenene dør. De voksne flyver fra slutningen af maj og frem til midten af juli. På nuværende tidspunkt er der ingen tilladte bekæmpelsesmidler mod ribsglassværmere.

Ribsbredvingemøl

Ribsbredvingemøl kan være et alvorligt skadedyr i ribs og solbær. Hunnerne lægger deres æg i umodne bær, hvorpå de nyklækkede larver spiser af frugten. De larver, som ikke når at udvikle sig, overvintrer i et spind på grenene, og borer sig i det følgende forår ind i de endnu ikke udsprungne skud, som visner. Skaderne kan ses allerede lige efter knopbrydning som visne skud eller som skålformede fordybninger i stedet for knopudvikling. Larverne forpupper sig i de udhulede, visne skud, og de voksne møl flyver fra slutningen af maj.

Bekæmpelse af ribsbredvingemøl skal målrettes de voksne møl, da bekæmpelsen af larver er vanskelig, idet de sidder inde i knopperne. Der findes på nuværende tidspunkt ingen godkendte midler til brug mod ribsbredvingemøl, men Lamdex mod bladlus i slutningen af maj har sideeffekt på voksne møl.

Tak til professor Olle Anderbrant, Lund Universitet, Sverige, samt projektet 'Lönsam vinbärsodling genom feromonbaserad kontroll av skadeinsekter' for feromoner til undersøgelse af forekomsten af disse skadevoldere i Danmark. ■

Produktionsafgiftsfonden
for frugt og gartneriprodukter